

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Nauki posilkujące i pomocnicze historii	9
1. Nauki posilkujące historię	9
2. Nauki pomocnicze historii w ścisłym znaczeniu	11
I. Paleografia	14
1. Historia paleografii	14
2. Materiał pisarski	18
3. Narzędzia pisarskie	23
4. Książka średniowieczna	24
5. Pochodzenie i rozwój pisma łacińskiego	26
6. Brachygrafia	39
7. Cyfry	46
II. Dyplomatyka	47
1. Pojęcie dyplomatyki	47
2. Podział dokumentów	49
3. Osoby występujące w dokumencie	52
4. Zewnętrzne znamiona dokumentu	54
5. Wewnętrzne znamiona dokumentu	57
6. Język i styl	63
7. Jak powstawał dokument?	74
8. Datacja	80
9. Świadcowie w dokumencie	83
10. Przekazy dokumentów	87
11. O podrobionych dokumentach	91
III. Chronologia	97
1. Pojęcie i podział chronologii	97
2. Wiadomości z chronologii astronomicznej	98
3. Kalendarz rzymski i jego reformy za Juliusza Cezara i papieża Grzegorza XIII	101
4. Sposoby rachuby czasu (ery)	105
5. Początek roku (style)	106
6. Podział roku	108
7. Tydzień i jego dni	110
8. Cykl słoneczny i litera niedzielną	113
9. O datowaniu dnia w wiekach średnich	115
10. Tablica paschalna	120
11. Podział dnia	124
IV. Sfragistyka	127
1. Pojęcie i przedmiot sfragistyki	127
2. Historia pieczęci	127

3. Prawne znaczenie pieczęci	129
4. Materiał sfragistyczny	131
5. Rzeźba pieczęci	134
6. Legenda, czyli napis otokowy na pieczęci	136
7. Przegląd pieczęci polskich wieków średnich	137
V. Heraldyka	145
1. Zakres i znaczenie heraldyki	145
2. Źródła heraldyki polskiej wieków średnich	147
3. Geneza i znaczenie herbów na Zachodzie a w Polsce	151
4. Herb a zawołanie	156
5. Pochodzenie i rodzaje zawołań	158
6. Powstanie herbów polskich	163
7. Władcy i merki	167
8. Prawidła heraldyczne	169
9. Nabycie herbu	180
10. Herby ziemskie	185
VI. Genealogia	188
1. Istota i zakres genealogii	188
2. Źródła genealogii	192
3. Metoda genealogiczna	193
VII. Geografia historyczna	195
1. Pojęcie i zakres geografii historycznej	195
2. Rozwój terytorialny Polski	206
3. Ogólny pogląd na rolę czynników geograficznych w rozwoju terytorialnym dawnej Polski	241
Literatura	259
Bibliografia	265
Władysław Semkowicz (nota biograficzna)	267